

Omaishoidon tuen myöntämisen perusteet

1.1.2025 alkaen

Sisällysluettelo

1	Omaishoidon tuki	2
2	Omaishoidon tuen hakeminen	2
3	Palvelutarpeen arviointi	3
4	Asiakassuunnitelma	3
5	Palvelun järjestäminen ja päätöksenteko	4
5.1	Hoitopalkkion määräytyminen.....	5
5.1.1	Omaishoidon tuen muutostilanteet	5
5.1.2	Alle 18-vuotiaat omaishoidettavat	6
5.1.3	Yli 18-vuotiaat hoidettavat	8
5.2	Omaishoitajan lakisääteisen vapaan järjestäminen	10
5.2.1	Sijaishoito.....	11
5.2.2	Perhehoito	11
5.2.3	Lyhytaikainen asuminen asumispalveluyksikössä	12
5.2.4	Omaishoidon tuen vapaan palveluseteli.....	12
5.3	Omaishoitoa tukevat palvelut	14
6	Omaishoidon tuen päättyminen	14
7	Asiakirjahallinta	15

Tekijät

Riitta Gröhn, palveluesihenkilö
 Hanne Kukkonen, palvelukoordinaattori
 Jaana Hiltunen, johtava sosiaalityöntekijä
 Mari Korhonen, palvelupäällikkö
 Marke Varis, palvelujohtaja

1 Omaishoidon tuki

Omaishoidon tuella tarkoitetaan vammaisen, sairaan tai muulla tavalla toimintakyvyltään heikentyneen henkilön hoidon ja huolenpidon järjestämistä kotiloissa omaisen tai muun hoidettavalle läheisen henkilön avulla. Omaishoitotilanne voi syntyä vähitellen, jolloin omainen auttaa hoidettavaa yhä enemmän henkilökohtaisessa perustoiminnossa. Toisinaan omaishoitotilanne voi syntyä äkillisesti sairauden tai vammautumisen seurauksena. Omaishoitaja huolehtii läheisen arjen sujumisesta ja seuraa hoidettavan vointia. Omaishoitaja auttaa hoidettavaa esimerkiksi ruokailussa, peseytymisessä, pukeutumisessa ja lääkehoidon toteutumisessa sekä huolehtii riittävästä levosta.

Omaishoidon tuki on lakisääteinen sosiaalipalvelu (laki omaishoidon tuesta 937/2005), jonka järjestämis- ja valvontavastuu on hyvinvointialueilla. Omaishoidon tuki on määrärahasidonnainen palvelu, johon ei ole subjektiivista oikeutta. Omaishoidon tuki on kokonaisuus, joka muodostuu omaishoitajalle maksettavasta hoitopalkkiosta, tuesta ja lakisääteisestä vapaasta sekä omaishoitoa tukevista palveluista.

Omaishoidon tuen myöntämisen lähtökohtana on, että omainen tai läheinen haluaa ryhtyä omaishoitajaksi ja, että hoidettava hyväksyy hänet hoitajakseen. Omaishoidon tuen myöntämisen tulee olla aina hoidettavan edun mukaista.

2 Omaishoidon tuen hakeminen

Omaishoidon tukea voi hakea sähköisesti [Miunpalveluiden](#) kautta tai täyttämällä Siun soten [verkkosivuilta](#) tulostettavan hakemuslomakkeen. Omaishoidon tuki voi tulla vireille myös palvelutarpeen arvioinnin yhteydessä, jolloin palvelun hakeminen tapahtuu suullisesti.

Sähköinen palveluhakemus edellyttää verkkopankkitunnuksia omaishoitajalta. Lisäksi omaishoidon sähköisissä hakemuksissa tulee olla mukana valtakirja hoidettavalta, mikäli hoidettava on yli 18-vuotias. Alle 18-vuotiaiden lasten hakemuksen liitteeksi tarvitaan toisen huoltajan suostumus tai yksinhuoltajuuden osoittava asiakirja.

Sähköisen ja suullisen hakemuksen liite tulee toimittaa kuukauden sisällä hakemuksen vireilletulosta. Asiakkaan tulee olla yhteydessä Omais- ja perhehoitokeskus Onneliin, jos liitteen toimittaminen viivästyy. Mikäli liitteitä ei toimiteta, hakemusta ei voida käsitellä ja päätös on kielteinen. Hakemuksen voi laittaa aina uudestaan vireille.

Hakemuslomake tulee postittaa osoitteeseen **Omais- ja perhehoitokeskus Onneli, Tikkamäentie 16, talo 7, kerros 1, 80210 Joensuu.**

Omais- ja perhehoitokeskus Onnelista (puh. 013 330 2892) voi tiedustella apua hakemuksen tekoon sekä kysyä lisätietoja omaishoidon tuen palvelusta.

3 Palvelutarpeen arviointi

Omaishoidon tuen tarve selvitetään palvelutarvetta arvioimalla. Palvelutarpeen arvioi asiakas- tai sosiaaliohjaaja tai sosiaalityöntekijä yhdessä hoidettavan ja omaishoitajaksi hakevan kanssa.

Palvelutarpeen arviointi tehdään siten kuin vanhuspalvelulain 13 §:ssä, 15 § ja 15 a §:ssä ja sosiaalihuoltolain 36 §:ssä ja 37 §:ssä säädetään. Omaishoidon tuen palvelua arvioitaessa huomioidaan omaishoitoperheen kokonaistilanne, hoidon sitovuus, hoivan ja hoidon tarve sekä tehtävät, joissa hoidettava tarvitsee omaishoitajan apua. Iäkkään ja vammaisen henkilön hoidettavan toimintakyvyn ja palvelutarpeen arvioinnissa käytetään apuna lakisääteistä RAI-arviointivälineistöä. Muille arvioinnin apuvälineenä käytetään kullekin asiakasryhmälle soveltuvia arviointimenetelmiä ja mittareita.

Omaishoitajana voi toimia täysi-ikäinen henkilö, jonka terveys ja toimintakyky vastaavat omaishoidon asettamia vaatimuksia. Arvioinnissa huomioidaan omaishoitajan toimintakyky ja terveydentila. Omaishoitajan on kyettävä kantamaan kokonaisvastuu hoidettavasta sekä takaamaan hoidettavalle turvallinen ja asianmukainen hoito. Hoitajan päihteiden käyttö olla este omaishoidon tuen myöntämiselle. Tarvittaessa omaishoitajan on esitettävä lääkärin tai terveydenhuollon ammattihenkilön lausunto terveydentilastaan.

4 Asiakassuunnitelma

Palvelutarpeenarvioinnin yhteydessä tai sen jälkeen hakijalle laaditaan asiakassuunnitelma tai jo tehtyä suunnitelmaa päivitetään. Tarvittaessa suunnitelma voidaan tehdä myös hakijan läheiselle. Asiakassuunnitelma voidaan jättää tekemättä vain, jos kyseessä on tilapäinen neuvonta tai ohjaus, tai jos asiakassuunnitelman laatiminen muutoin olisi ilmeisen tarpeeton. Asiakassuunnitelmassa sovitaan kaikista hakijan tarvitsemista sosiaali- ja terveysterveystoista yhdessä hakijan ja hänen läheisensä kanssa.

Omaishoitopalvelun alkaessa omaishoitoperheen kanssa sovitaan vähintään seuraavista asioista, jotka kirjataan omaishoitopalvelua koskevaan suunnitelmaan (laki omaishoidosta 937/2005 § 7):

- Omaishoitajan antaman hoidon määrä ja sisältö
- Muiden hoidettavalle tarpeellisten sosiaali- ja terveydenhuollon palvelujen määrä ja sisältö
- Omaishoitajan hoitotehtävää tukevien palvelujen määrä ja sisältö
- Miten hoidettavan hoito järjestetään omaishoitajan vapaan, terveydenhoitoon liittyvien käyntien tai muun poissaolon aikana
 - Omaishoitajan terveydenhoitoon liittyvät ja muut omaishoitajan poissaolot voivat olla ennalta suunniteltuja tai äkillisiä. Mikäli poissaolon aikainen hoito ei järjesty asiakkaan omien verkostojen avulla, Siun sote järjestää hoidon kulloinkin parhaaksi katsomallaan tavalla huomioiden

hoidettavan kokonaistilanteen. Omaishoitoa korvaavasta hoidosta perittävä maksu määräytyy Pohjois-Karjalan hyvinvointialueen – Siun soten vahvistamien taksojen mukaisesti.

- Yksilöllinen suunnitelma yhteydenpidosta omaishoitoperheen kanssa
- Suunnitelman seuraava tarkistuspäivämäärä

5 Palvelun järjestäminen ja päätöksenteko

Omaishoidon tuen myöntämisen lähtökohta on hoidon sitovuus ja vaativuus, jota tarkastellaan palvelutarpeen arvioinnin yhteydessä. Omaishoidon tuen myöntäminen edellyttää, että henkilö tarvitsee alentuneen toimintakyvyn, sairauden, vamman tai muun vastaavanlaisen syyn vuoksi kotiooloissa hoitoa tai muuta huolenpitoa omaiselta tai läheiseltä päivittäin. Omaishoidon tukea myönnetään pääsääntöisesti tilanteissa, kun tuen tarpeen arvioidaan olevan pysyvä tai pitkäaikainen. Omaishoidon tuki myönnetään hoitopalkkiona ja omaishoitoa tukevana palveluina. Hoitopalkkion taso määräytyy hoidon sitovuuden ja vaativuuden mukaan. Omaishoidon tuen perusteiden täytyessä, myöntämisen edellytyksenä on, että hoidettavan kotikunnan tulee olla Siun soten alueella.

Omaishoidon tuesta päätettäessä huomioidaan, täytyvätkö omaishoidon tuelle laisissa säädetyt edellytykset sekä Siun soten hyväksymät myöntämisen perusteet. Hakija saa hakemastaan palvelusta joko myönteisen tai kielteisen kirjallisen päätöksen valitusohjeineen kolmen kuukauden kuluessa asian vireilletulosta.

Mikäli päätös omaishoidon tuesta on myönteinen, omaishoitajan ja Siun soten välille laaditaan kirjallinen toimeksiantosopimus omaishoidon järjestämisestä ja asiakkaalle /omaishoitoperheelle laaditaan/päivitetään omaishoidon palvelua koskevat suunnitelmat. Omaishoidon tuen palkkion maksu aloitetaan seuraavana päivänä, kun palvelutarpeen arviointi saadaan päätökseen. Palvelutarvearviointi voi sisältää useita yhteydenottoja ja kotikäyntejä. Palvelutarpeen arviointi on saatettava loppuun kolmen kuukauden kuluessa vireille tulosta.

Omaishoitaja ei ole työsopimuslain 55/2001 tarkoittamassa työsuhteessa Siun soteen, hoidettavaan tai hoidettavan huoltajaan. Näin ollen omaishoitajalla ei ole työaika, päivärahoikeutta eikä muita vastaavia työntekijän etuuksia. Omaishoitajat kuuluvat kunnallisen eläketurvan piiriin. Eläkettä karttuu aina vakuuttamisvelvollisuuden ylärajaan asti. Yläraja määräytyy omaishoitajan syntymävuoden ja kuukauden mukaan. Omaishoidon eläkettä haetaan samalla kuin muutakin eläkettä ja sen myöntää eläkelaitos, joka maksaa muunkin eläkkeen. Mikäli eläkkeen maksajia on useita, omaishoidon eläkkeen maksaa KEVA. Omaishoitaja on vakuutettu omaishoitotyössä tapahtuvan tapaturman varalta tapaturma- ja ammattitautilain 459/2015 3 § 1 momentin perusteella. Tapaturman jälkeen on tarvittaessa käytävä lääkärin vastaanotolla viivytyksessä ja tapaturmasta ilmoitettava mahdollisimman pian omaishoidon omatyöntekijälle.

Sopimus tehdään pääsääntöisesti toistaiseksi voimassa olevaksi. Vain erityisestä syystä sopimus voidaan tehdä määräajaksi. Määräajaisen sopimuksen tulee perustua hoidettavan etuun. Määräajaksi tehty sopimus lakkaa

ilman irtisanomista määräajan päätyttyä. Mikäli omaishoidon tuen tarve jatkuu määräajan jälkeen, voi omaishoidon tukea hakea uudelleen.

Jos omaishoidon tuesta tehtävä päätös on kielteinen, Siun soten ammattihenkilö huolehtii hakijan riittävästä ohjauksesta ja neuvonnasta muiden julkisten tai yksityisten sosiaali- ja terveystalvelujen piiriin ja laatii tarvittaessa asiakassuunnitelman, ellei suunnitelma ole ilmeisen tarpeeton.

Omaishoidon tukeen ei ole oikeutta, jos hoidettava asuu ympärivuorokautisessa palveluasumisessa, pitkäaikaisessa perhehoidossa tai on kokeilulomalla kotona, tai jos hoidettava pääsääntöisesti opiskelee toisella paikkakunnalla, ja asuu viikot pois kotoa. Tukeen ei ole myöskään oikeutta, jos hoidettavan avun tarve kohdentuu ainoastaan asiointi- ja kodinhoitotehtäviin. Tukea ei myönnetä, mikäli hakija toimii samaan aikaan hoidettavan henkilökohtaisena avustajana tai saa itse henkilökohtaista apua vammaispalveluna (laki vammaisuuden perusteella järjestettävistä palveluista ja tukitoimista 380/1987). Omaishoidon tuen hoitopalkkio ei ole tarkoitettu korvaamaan vammasta tai sairaudesta aiheutuvia kustannuksia, kuten KELA:n maksamat hoito- tai vammaistuki.

5.1 HOITOPALKKION MÄÄRÄYTYMINEN

Hoitopalkkion tasoa arvioitaessa huomioidaan hoidettavan päivittäisen hoivan, huolenpidon, ohjauksen ja valvonnan tarve, sekä hoidon sitovuus. Hoitopalkkio on omaishoitajalle veronalaista tuloa ja se maksetaan jälkikäteen omaishoitajan ilmoittamalle pankkitilille kuukauden 15. päivä. Omaishoidon tuen saajan tulee itse tarkistaa tuen mahdolliset vaikutukset muihin saamiinsa etuuksiin.

Omaishoidon tuki voidaan jakaa kahteen tasasuuruiseen 50 % osuuteen erityistä harkintaa käyttäen, esimerkiksi tilanteissa, joissa hoidettavan lapsen vanhemmilla on yhteishuoltajuus ja lapsi on vuorotellen hoidossa vanhempiensa luona tai kun iäkstä vanhempaansa hoitaa vuorotellen kaksi sisarusta. Omaishoidon tuen palkkion jakaminen kahdelle eri omaishoitajalle, edellyttää molempien omaishoitajien sekä hoidettavan suostumusta.

Hoitopalkkiota tarkastetaan kalenterivuositain työntekijän eläkelain 395/2006 96 § tarkoitetulla palkkakertoimella. Hoidon sitovuudesta ja vaativuudesta riippumatta, hoitopalkkio voidaan omaishoitajan esittämän erityisen syyn perusteella sopia säädettyjä vähimmäismääriä pienemmiksi. Tällainen erityinen syy voi olla esimerkiksi hoitopalkkion vaikutus johonkin sosiaalietuuteen.

5.1.1 Omaishoidon tuen muutostilanteet

Omaishoitajalla on velvollisuus ilmoittaa hoidon keskeytyksistä sekä olosuhteiden muutoksista viipymättä Omais- ja perhehoitokeskus Onneliin. Keskeytyksillä on vaikutusta palkkion maksamiseen.

- Jos omaishoito keskeytyy tilapäisesti hoidettavan terveydentilasta johtuvasta syystä, hoitopalkkion maksaminen keskeytyy kuukauden kuluttua.
- Jos hoidettava siirtyy ympärivuorokautisen hoidon piiriin, eikä hoidettava palaa enää kotiin, päättyy omaishoidon tuen maksaminen siihen päivään, kun hoidettava on siirtynyt palveluun.

- Jos hoidettavan kotikunta muuttuu Siun soten ulkopuolelle, omaishoidon tuen maksaminen päättyy muuttopäivään.
- Omaishoidettavan kuollessa maksetaan omaishoidon tuki kyseisen kuukauden loppuun saakka.
- Jos hoito keskeytyy omaishoitajan sairauden vuoksi ja hoidettava tarvitsee hoitopaikan tai kotihoidon palveluja keskeytyksen ajaksi, omaishoitajalla on oikeus hoitopalkkioon sairastumispäivältä. Hoitopalkkion maksuun tulee keskeytys siihen saakka, kunnes omaishoitaja jatkaa hoitamista. Mikäli hoito järjestyy omien verkostojen turvin, omaishoidon tuen maksaminen ei keskeydy. Koska palkkion maksua ei keskeytetä, ei Siun sote ole velvollinen maksamaan sijaishoitajärjestelykuluja omaishoitoperheen verkostolle hoidon järjestymisestä.

Säännöllinen lyhytaikainen asuminen, ja/tai säännölliset kotihoidon palvelut tai muut vastaavat palvelut omaishoitoa tukevana palveluna voivat vaikuttaa omaishoidon palkkion määrään alentavasti pois lukien lakisääteisenä vapaana pidettävät palvelut, jotka eivät alenna palkkion määrää.

Omaishoitopalvelun keskeytys voi vaikuttaa hoitopalkkion suuruuteen ja lakisääteisten vapaiden kertymiseen pois lukien lakisääteisenä vapaana pidettävät palvelut, jotka eivät keskeytä hoitopalkkion maksamista. Sopimuksen jatkumisen edellytykset arvioidaan uudelleen, mikäli hoidettava on sairaala-, laitos- tai muussa hoidossa yhtäjaksoisesti 1–2 kuukautta.

Omaishoitajalle tai hoidettavalle myönnetty moniammatillinen yksilökuntoutus tai sopeutumisvalmennuskurssi ei aiheuta keskeytystä omaishoidon tuen maksamiseen.

Aiheettomasti maksettu omaishoidon tuki peritään kokonaisuudessaan takaisin.

5.1.2 Alle 18-vuotiaat omaishoidettavat

Alle 18-vuotiaiden omaishoidon tuki kohdennetaan vaikeasti vammaisille ja pitkäaikaissairaille lapsille ja nuorille, joiden hoito on erittäin sitovaa ja vaativaa verrattuna tavanomaiseen vanhemmuuteen lapsen tai nuoren ikätaso huomioiden. Ainoastaan sanallisen ohjauksen, muistuttelun ja valvonnan tarve eivät ole riittäviä perusteita saada omaishoidon tukea. Valvonnan tarve voi aiheutua esimerkiksi tilanteeseen sopimattomasta tai aggressiivisesta käytöksestä, aistitoimintojen tai psyykkisen toimintakyvyn alenemisesta, eritteillä sotkemisesta, karkailusta, hoitokielteisyydestä, epäluuloisuudesta, pakkotoiminnoista, itsensä tai muiden turvallisuuden vaarantamisesta.

Alle 3-vuotiaiden lasten kohdalla omaishoidon tukea voidaan myöntää silloin, kun kysymyksessä on vaikeavammaisen tai pitkäaikaissairas lapsi, joka tarvitsee vaativan ja sitovan hoidon lisäksi vaativia hoitotoimenpiteitä esimerkiksi letkuravitsemus, katetrointi, insuliinihoito tai muu vaativa ja sitova hoitotoimi, tai lapsi muutoin vaatisi sairaalahoitoa tai laitoshoitotasaisen hoitopaikan. Päätöksen tueksi voidaan pyytää terveydenhuollon lausunto.

Mikäli hoidettava on lastensuojelun asiakkaana, omaishoidon tukipäätös odottaa tarvittaessa niin kauan, kunnes mahdollinen lastensuojelun tarve on selvitetty. Omaishoidon tuki voidaan myöntää, jos lastensuojelun asiakkuus

on avohuollon tukitoimi tai johtuu lapsen haasteista/haastavuudesta, mikäli muutoin täyttyy omaishoidon tuen perusteet.

Lasten ja nuorten palvelutarpeenarvioinnissa kiinnitetään huomiota myös perheen mahdollisiin muihin lapsiin. Arviointia tehtäessä huomioidaan, että omaishoidettava lapsi sitoo ja vaikuttaa myös muihin perheenjäseniin, kuin omaishoidettavaan ja -hoitajaan. Omaishoidon tukea arvioitaessa viranhaltija voi olla yhteydessä lapsiperheiden sosiaalityöhön tukea haettavan lapsen tai perheen muiden lasten osalta ja antaa ohjausta perheelle.

5.1.2.1 Hoitopalkkioluokka 1

Hoidettava tarvitsee ikäänsä nähden paljon apua päivittäisissä henkilökohtaisissa toiminnoissa, häntä on autettava konkreettisesti ja oltava välittömässä läheisyydessä ohjaamassa sanallisesti hoidettavan toimintaa. Hoidettava tarvitsee vaativia hoitotoimenpiteitä tai hänellä on erityisen suuri valvonnan tarve. Hoidettava voi olla ikätasoonsa nähden vain lyhyen ajan yksin kotona ja kodin läheisyydessä.

Omaishoitajan tulee asua hoidettavan kanssa samassa taloudessa. Omaishoitaja voi olla ansiotyössä kodin ulkopuolella, kun hoidettavan turvallinen ja asianmukainen hoito on järjestetty.

5.1.2.2 Hoitopalkkioluokka 2

Hoidettava tarvitsee ikäänsä nähden runsaasti jatkuvaa hoivaa ja huolenpitoa ja on lähes täysin toisen henkilön avun varassa. Hoidettava tarvitsee vaativia hoitotoimenpiteitä tai hänellä on erityisen suuri valvonnan tarve, hoidettava voi olla vaaraksi itselleen tai muille. Hoito on ympärivuorokautista (esimerkiksi asentohoito tai hengityksen apu), eikä hoidettavaa voida jättää yksin kuin hetkeksi.

Omaishoitajan tulee asua hoidettavan kanssa samassa taloudessa. Omaishoitaja voi olla ansiotyössä kodin ulkopuolella, kun hoidettavan turvallinen ja asianmukainen hoito on järjestetty.

5.1.2.3 Hoitopalkkioluokka 3

Hoidettava tarvitsee ikäänsä nähden erittäin runsaasti hoivaa ja huolenpitoa ja on täysin toisen henkilön avun varassa. Hoidettava tarvitsee erityisen vaativia hoitotoimenpiteitä ja hänellä on erityisen suuri valvonnan tarve, hoidettava voi olla vaaraksi itselleen tai muille. Hoito on ympärivuorokautista, eikä hoidettavaa voi jättää yksin. Omaishoito korvaa sairaalassa oloa, omaishoitaja on sitoutunut ympärivuorokautiseen hoitotyöhön. Omaishoitajan tulee asua hoidettavan kanssa samassa taloudessa.

Palkkioluokkaa voidaan käyttää myös hoidollisesti raskaan siirtymävaiheen aikana. Hoidollisesti raskas siirtymävaihe voi olla esimerkiksi siirtyminen hoitomuodosta toiseen, toipuminen vakavasta onnettomuudesta tai saattohoito. Hoitotyö on fyysisesti ja psyykkisesti erittäin raskasta ja sitoo hoitajaa merkittävästi. Näissä

tapauksissa omaishoitaja on lyhytaikaisesti estynyt tekemään työtä tai päätoimista opiskelua jäädessään hoitamaan läheistään tai omaistaan.

5.1.2.4 Hoitopalkkioluokka 4

Hoidettavan avuntarve kuuluu hoitopalkkioluokkaan 3. Päätös tehdään määräaikaiseksi, enintään 6 kuukaudeksi kerrallaan. Mikäli avun tarve jatkuu, tehdään uusi palvelutarpeenarviointi, jossa selvitetään, mikä on hoidettavan hoidon ja avuntarve, sekä pystytäänkö hoidettavaa hoitamaan kotona hänen tarpeitaan vastaavalla tavalla. Mikäli hoito kotona muodostuu kalliimmaksi tai se ei ole hoidettavan edun ja tarpeen mukaista, hoito voidaan järjestää myös laitoshoidon.

Tämä hoitopalkkioluokka on erityismaksuluokka. Kyseessä voi olla saattohoito tai muu hoidollisesti raskas siirtymävaihe. Hoitopalkkioluokkaa voidaan käyttää erityisen harkinnan mukaan tapauksissa, jolloin omaishoitaja jää omasta ansiotyöstään kotiin hoitamaan sairaalahoidon tarpeessa olevaa lastaan ja näin vapauttaa sairaalapaikan. Tuen myöntämisen yhtenä perusteena on työnantajan päätös omaishoitajan palkattomasta työvapaasta.

Omaishoitolaain 937/2005 5 §:n mukaan edellytyksenä on, ettei omaishoitaja saa muuta korvausta ansiotulon menetyksestä. Tällä tarkoitetaan sitä, ettei omaishoitajalla ole vastaavalta ajalta

- oikeutta sairausvakuutuslain mukaiseen erityishoitorahaan. Erityishoitoraha on korvaus ansionmenetyksestä tilanteessa, jossa alle 16-vuotiaan sairaan tai vammaisen lapsen huoltaja ei voi tehdä työtään, koska hänen on osallistuttava lapsensa hoitoon tai kuntoutukseen. Erityishoitorahan myöntää KELA. Erityishoitorahaa maksetaan saman sairauden poliklinikka- tai sairaalahoidosta tai kuntoutuksesta enintään 60 arkipäivän ajan. Erityisestä hoidollisesta syystä erityishoitorahaa voidaan maksaa kotihoitoon enintään 30 lisäarkipäivää.
- oikeutta vuorotteluvapaalain mukaiseen korvaukseen.

5.1.3 Yli 18-vuotiaat hoidettavat

Yli 18-vuotiaiden hoidettavien kohdalla arvioinnissa kiinnitetään huomiota selviytymiseen päivittäisissä henkilökohtaisissa toiminnoissa sekä ohjauksen, hoidon ja valvonnan tarpeeseen. Pelkkä sairauden tai vamman diagnoosi ei oikeuta omaishoidon tukeen, vaan hoidon ja huolenpidon on oltava sitovaa ja vaativaa. Omaishoidon tukea ei myönnetä pelkästään kodinhoidollisiin tehtäviin tai asiointiin.

5.1.3.1 Hoitopalkkioluokka 1

Hoidettava selviytyy päivittäisistä toiminnoista ja kodin ulkopuolisesta asioinnista valvonnan, ohjauksen ja tuen avulla. Omaishoito korvaa päivittäisiä säännöllisen kotihoidon tai yhteisöllisen palveluasumisen palveluja. Päävastuu asiakkaan hoidosta on omaishoitajalla.

Hoidettava tarvitsee päivittäin hoitoa, huolenpitoa tai valvontaa ja ohjausta henkilökohtaisissa toimissa. Arvioinnissa kiinnitetään huomiota myös vaativien hoitotoimenpiteiden tarpeeseen.

Hoidettava voi tarvita hoitoa myös yöaikaan, mutta hoidon tarve ei välttämättä ole säännöllistä.

Omaishoitajan ja hoidettavan ei tarvitse asua samassa taloudessa, mutta omaishoitajan tulee sitoutua hoitoon ja huolenpitoon päivittäin. Omaishoitaja voi olla ansiotyössä.

5.1.3.2 Hoitopalkkioluokka 2

Hoidettava selviytyy päivittäisistä toiminnoista ympärivuorokautisen hoidon, huolenpidon, ohjauksen ja valvonnan avulla. Omaishoito on vaihtoehto ympärivuorokautiselle hoidolle. Päävastuu asiakkaan hoidosta on omaishoitajalla.

Hoidettava tarvitsee runsaasti hoivaa ja huolenpitoa sekä valvontaa ja ohjausta henkilökohtaisissa toimissa. Arvioinnissa kiinnitetään huomiota myös vaativien hoitotoimenpiteiden tarpeeseen.

Hoidettava tarvitsee hoitoa myös yöaikaan säännöllisesti.

Omaishoitajan ja hoidettavan on asuttava samassa taloudessa hoidettavan ympärivuorokautisen avun tarpeen vuoksi. Omaishoitaja voi olla ansiotyössä, tällöin hoidettavan hoiva- ja huolenpito on turvattava kotihoidon tai muun vastaavan palvelun avulla.

5.1.3.3 Hoitopalkkioluokka 3

Hoidettava selviytyy päivittäisistä toiminnoista ainoastaan jatkuvalla ja runsaalla ympärivuorokautisella hoivalla. Omaishoito on sitovaa ja raskasta. Omaishoito on vaihtoehto ympärivuorokautiselle hoidolle. Hoidettavaa ei voi jättää yksin kotiin.

Hoidettava tarvitsee erittäin runsaasti hoivaa ja huolenpitoa, ja toisen henkilön läsnäoloa ja apua. Päävastuu asiakkaan hoidosta on omaishoitajalla.

Omaishoitajan ja hoidettavan on asuttava samassa taloudessa.

Palkkioluokkaa voidaan käyttää myös hoidollisesti raskaan siirtymävaiheen aikana. Näissä tapauksissa omaishoitaja on lyhytaikaisesti estynyt tekemään työtä tai päätoimista opiskelua jäädessään hoitamaan läheistään tai omaistaan.

5.1.3.4 Hoitopalkkioluokka 4

Hoidettavan avuntarve kuuluu hoitopalkkioluokkaan 3. Päätös tehdään määräaikaiseksi, enintään 6 kuukaudeksi kerrallaan. Mikäli avun tarve jatkuu kuuden kuukauden jälkeen, tehdään uusi palvelutarpeenarvointi, jossa selvitetään, mikä on hoidettavan hoidon ja avuntarve, sekä pystytäänkö hoidettavaa hoitamaan kotona hänen tarpeitaan vastaavalla tavalla. Mikäli hoito kotona muodostuu kalliimmaksi tai se ei ole hoidettavan edun ja tarpeen mukaista, hoito voidaan järjestää myös laitoshoidona.

Tämä hoitopalkkioluokka on erityismaksuluokka. Kyseessä voi olla myös saattohoito tai muu hoidollisesti raskas siirtymävaihe. Palkkioluokkaa voidaan käyttää harkinnan mukaan tapauksissa, joissa omaishoitaja jää omasta ansiotyöstään kotiin hoitamaan ympärivuorokautisen palveluasumisen tarpeessa olevaa omaistaan vapauttaen paikan asumisyksiköstä tai sairaalasta. Tuen myöntämisen yhtenä perusteena on työnantajan päätös omaishoitajan palkattomasta työvapaasta.

Omaishoitolain 937/2005 5 §:n mukaan edellytyksenä on, ettei omaishoitaja saa muuta korvausta ansiotulon menetyksestä. Tällä tarkoitetaan sitä, ettei omaishoitajalla ole vastaavalta ajalta oikeutta vuorotteluvapaalain mukaiseen korvaukseen.

5.2 OMAISHOITAJAN LAKISÄÄTEISEN VAPAAN JÄRJESTÄMINEN

Sidonnaisuus hoitotyöhön on ratkaiseva tekijä arvioitaessa omaishoitajan oikeutta vapaaseen. Hoidon katsotaan olevan sitovaa, vaikka hoidettava viettäisi osan vuorokaudesta kodin ulkopuolella järjestettävissä sosiaali- ja terveyspalveluissa, kuntoutuksessa tai koulussa. Omaishoidon tuesta annetun lain 4 §:n mukaan omaishoitajalla on oikeus pitää vapaata vähintään kaksi vuorokautta kalenterikuukautta kohti. Omaishoitajalla on oikeus pitää vapaata vähintään kolme vuorokautta kalenterikuukautta kohti, jos hän on yhtäjaksoisesti tai vähäisin keskeytyksin sidottu hoitoon ympärivuorokautisesti tai jatkuvasti päivittäin. Oikeus vapaan pitämiseen syntyy toteutuneen hoitokuukauden jälkeen.

Oikeutta lakisääteiseen vapaaseen ei ole, mikäli omaishoitaja hoitaa hoidettavaa alle 15 vuorokautta kuukaudessa. Omaishoidontukiluokassa 1 lakisääteisiä vapaita kertyy kaksi vuorokautta kalenterikuukautta kohti. Omaishoidontukiluokissa 2,3 ja 4 lakisääteisiä vapaita kertyy kolme vuorokautta kalenterikuukautta kohti, mikäli yllä kuvatut ehdot täyttyvät.

Omaishoitajan jaksamisen tueksi on suositeltavaa, että lakisääteiset vapaat pidetään kuukausittain. Vapaat tulee käyttää saman kalenterivuoden aikana. Vapaiden kerryttämistä ei suositella, mikäli vapaita on tarvetta kerryttää, niistä on sovittava etukäteen omatyöntekijän kanssa. Pitämättömiä vapaita ei voi käyttää omaishoidontuen päättymisen jälkeen. Lakisääteisen vapaan oikeus päättyy samanaikaisesti kuin omaishoidon tuen asiakkuus päättyy.

Siun soten alueella omaishoitajan lakisääteinen vapaa voidaan järjestää seuraavilla tavoilla: Lyhytaikainen asumispalvelu, perhehoidon palvelut, sijaishoito ja palvelusetelillä järjestettävät palvelut. Omaishoitajan vapaan aikainen hoito pyritään ensisijaisesti järjestämään omaishoitoperheen toivomalla tavalla, mutta Siun sotella ei ole

ehdotonta velvollisuutta järjestää vapaata omaishoitoperheen toiveiden mukaisesti. Hyvinvointialueen tehtävänä on huolehtia hoitoa tarvitsevan henkilön hoidon tarkoituksenmukaisesta järjestämisestä omaishoitajan lakisääteisen vapaan aikana, hoidettavan ikä ja tilanne huomioiden.

Lakisääteisen vapaan valinnassa huomioidaan hoidettavan toimintakyky, hoitoisuus ja soveltuvuus palveluun. Lisäksi vapaamuodon tulee tukea omaishoitajan jaksamista toteuttaa omaishoitajan tehtävää. Vain yksi lakisääteisen vapaan järjestämistapa voi olla kerrallaan käytössä. Lakisääteisen vapaan tavasta sovitaan omaishoidon tuen suunnitelman laadinnan yhteydessä tai viimeistään kahden kuukauden kuluessa omaishoidon tuen alkamisesta. Vapaan järjestämistavasta tehdään viranhaltijapäätös ja valitun vapaamuodon käyttämisestä omaishoitajalle annetaan tarkempi ohjeistus.

Siun sote suosittelee aina ensisijaisesti järjestämään omaishoitajalle kuuluvat lakisääteiset vapaat turvaamalla hoidettavalle palvelut hoitajan vapaan aikana joko lyhytaikaisessa asumispalvelussa, perhehoidon palveluin tai käyttämällä sijaishoitoa.

Omaishoitajan lakisääteisen vapaan ajalta hoidettavalta peritään tuloista riippumaton asiakasmaksu, joka ei kerrytä maksukattoa. Jos lakisääteinen vapaa järjestetään palvelusetelipalveluna, omavastuun laskuttamisoikeus on palveluntuottajalla. Lakisääteisen vapaan aikaisesta sijaishoidosta asiakasmaksua ei peritä.

5.2.1 Sijaishoito

Omaishoitajan lakisääteinen vapaa voidaan järjestää sijaishoitona. Sijaishoitajan on oltava täysi-ikäinen ja hänen on kyettävä kantamaan kokonaisvaltainen hoitovastuu hoidettavasta sijaishoidon aikana. Hoito järjestetään joko hoidettavan kotona tai sijaishoitajan luona. Omaishoitajan että hoidettavan on hyväksyttävä tehtävään valittu tehtävässä toimiva sijaishoitaja.

Omaishoitoperhe etsii itse sijaishoitajan. Sijaishoitajan ei tarvitse olla hoidettavan omainen tai muu läheinen henkilö. Omaishoitaja voi käyttää useita eri sijaishoitajia vapaa-oikeutensa mahdollistamiseksi. Sijaishoitajien määrä ei muuta omaishoitajan vapaa-oikeuden määrää. Siun sote tekee aina ennen sijaishoidon aloittamista sijaishoitajan kanssa toimeksiantosopimuksen.

Sijaishoitaja ei ole työsopimuslain tarkoittamassa työsuhteessa Siun soteen, hoidettavaan tai hoidettavan huoltajaan. Hoitajan työoikeudellinen asema sekä eläke- ja tapaturmavakuutusurva on vastaava kuin omaishoitajalla, omaishoitolain 937/2005 10 §:n mukaisesti. Sopimus voidaan tehdä toistaiseksi voimassa olevaksi tai määräaikaiseksi.

5.2.2 Perhehoito

Omaishoitajan lakisääteinen vapaa voidaan järjestää perhehoitona niissä Siun soten hyväksymissä perhekodeissa, jotka tarjoavat lyhytaikaista hoitoa omaishoidon tuen asiakkaille. Perhehoito mahdollistaa hoidettavalle kotoisan ja turvallisen asumisen perhehoitajan kotona. Perhehoidossa on mahdollista osallistua perheen arkeen omien

voimavarojensa ja halunsa mukaan. Lyhytaikainen perhehoito sisältää asiakkaan hoivan ja huolenpidon, ateriat, sekä tarvittaessa myös avustamisen päivittäisissä toiminnoissa. Perhehoitoon eivät kuulu yöaikainen hoito, lääkkeet eikä henkilökohtaiset hoitotarvikkeet. Perhehoidon palvelut eivät sovellu 3. ja 4 palkkioluokissa oleville asiakkaille ja palvelu on suunnattu ensisijaisesti iäkkäille omaishoidettaville.

5.2.3 Lyhytaikainen asuminen asumispalveluyksikössä

Omaishoitajan lakisääteinen vapaa voidaan järjestää lyhytaikaisena asumispalveluna yhteisöllisessä asumisessa tai ympärivuorokautisessa palveluasumisessa. Ympäri vuorokautinen palveluasuminen sisältää asiakkaan ympärivuorokautisen hoivan ja hoidon, ateriat, muut palvelut kuten avustaminen asunnossa ja sen ulkopuolella, vuokran, vaatehuoltoon liittyvät asiat, siivouspalvelut ja -tarvikkeet sekä asuntoon kuuluvat välineet ja laitteet. Lyhytaikainen yhteisöllinen asuminen on kaksivuorokautista, johon sisältyy ateriat ja jossa yöaikaiset käynnit ovat pääosin turvapuhelimella järjestettyjä tai etukäteen suunniteltuja käyntejä. Lyhytaikaiseen palveluasumiseen eivät kuulu lääkkeet ja henkilökohtaiset hoitotarvikkeet.

Mikäli omaishoidon lakisääteiset vapaat järjestetään yksityisessä asumispalveluyksikössä, voidaan palvelu järjestää palvelusetelillä. Palveluseteli yksityiseen asumispalveluun on mahdollinen tilanteissa, joissa Siun soten lakisääteinen vapaa ei mahdollistu Siun soten tuotannossa. Palveluseteli kohdennetaan suoraan siihen yksikköön, jossa vapaat on sovittu pidettäväksi. Asumispalvelua ei voida ostaa omaishoidon tuen vapaan palvelusetelillä.

5.2.4 Omaishoidon tuen vapaan palveluseteli

Omaishoitajan lakisääteinen vapaa voidaan järjestää palvelusetelillä. Palvelusetelillä voi ostaa palveluja tuottajilta, jotka Siun sote on hyväksynyt omaishoidon tuen vapaan palvelusetelituottajiksi. Palveluseteliä on mahdollista käyttää lakisääteisen vapaan järjestämiseen pääsääntöisesti vain hoitopalkkioluokissa 1 ja 2.

Omaishoidon tuen vapaan palveluseteli on vapaavalintainen, ja aina toissijainen muihin lakisääteisten vapaiden järjestämistapoihin verrattuna. Omaishoidon tuen vapaan palvelusetelin arvo vuonna 2025 on 126 e/seteli ja yksi seteli myönnetään yhtä vapaavuorokautta kohden, joten palvelusetelillä omaishoitaja ei saa tosiasiallisesti kokonaista lakisääteistä vuorokausivapaata. Valitessaan palvelusetelin vapaan järjestämistavaksi, omaishoitaja hyväksyy, että lakisääteinen vapaa-oikeus ei toteudu täysimääräisenä, eikä puuttuvaa lakisääteistä vapaan osaa korvata muilla palveluilla. Oikeus käyttää omaishoidon tuen vapaan palveluseteliä päättyy samalla, kun omaishoidon tuen palkkion maksaminen päättyy.

Omaishoidon tuen vapaan palvelusetelillä voi ostaa seuraavia palveluja:

1. Hoiva- ja hoitopalvelua hoidettavalle hoidettavan kotiin

Hoiva- ja hoitopalvelulla tarkoitetaan asiakkaan päivittäisessä hoidossa avustamista, valvontaa ja huolenpitoa omaishoitajan vapaan aikana. Mikäli hoidettava tarvitsee sairaanhoidollista apua, hoidettavan sairaanhoidolliset tehtävät turvataan ensisijaisesti muilla tavoilla kuin lakisääteiseen vapaaseen kohdistetulla

palvelusetelillä. Hoivan ja hoidon palvelusetelituottajat omaavat sosiaali- ja terveydenhuollon tutkinnon ja he ottavat hoidettavasta hoitovastuun lakisääteisen vapaan mahdollistamiseksi.

2. Tukipalvelua hoidettavan kotiin ja kotiympäristöön

- **Ateriapalvelu.** Ateriapalvelulla tarkoitetaan asiakkaan kotona valmistettuja aterioita. Palvelusetelillä ei voi ostaa elintarvikkeita, vaan setelillä ostetaan ruuan valmistukseen apua. Elintarvikkeiden hankinnasta vastaa omaishoitoperhe.
- **Vaatehuoltopalvelu.** Vaatehuoltopalvelulla tarkoitetaan vaatteiden ja tekstiilien pesemistä, kuivaamista ja viikkaamista sekä tarvittaessa silittämistä ja mankelointia. Palvelu järjestetään pääsääntöisesti hoidettavan omassa kodissa. Joissakin tapauksissa palvelu voidaan järjestää pesulapalveluna.
- **Siivouspalvelu.** Siivouspalvelulla tarkoitetaan hoidettavan kotona suoritettavaa ylläpitosiivousta. Ylläpitosiivouksen avulla mahdollistetaan tavanomainen kodin puhtaustaso. Tarvittaessa siivouspalveluun voi sisältyä ikkunoiden pesua.
- **Asiointipalvelu.** Asiointipalvelulla tarkoitetaan omaishoitoperheen avustamista esimerkiksi ruoka- ja päivittäistavaroiden ja lääkkeiden hankkimisessa sekä asiointiapuna esimerkiksi virastoissa tai palveluissa asioidessa. Palveluseteli ei sisällä matkoista aiheutuvia kustannuksia.
- **Osallisuutta ja sosiaalista kanssakäymistä edistävät ja tukevat palvelut.** Osallisuutta ja sosiaalista kanssakäymistä edistävillä tai tukevilla palveluilla tarkoitetaan hoidettavan sosiaalisen toimintakyvyn tukemista ja edistämistä sekä sosiaalisten kontaktien ja osallisuuden kokemuksen lisäämistä. Osallisuutta tukeva palvelu voi olla esimerkiksi yhteiskunnallisen osallistumisen mahdollistamista, yhteisiä retkiä tai harrastuksiin osallistumisessa tukemista.
- **Ulkoilu-apu.** Ulkoilu-avulla tarkoitetaan hoidettavan ulkoilun toteuttamista avustettuna silloin, kun ulkoilu tukee asiakkaan toimintakykyä.
- **Pihatyöpalvelu.** Pihatyöpalvelulla tarkoitetaan hoidettavan vakituiseen asuntoon ja pihapiiriin kohdistuvia töitä kesällä ja talvella esimerkiksi lumityöt, ruohonleikkaus, polttopuiden tekeminen.
- **Kylvetys- ja pesuapu.** Kylvetys- ja pesuapu on tarkoitettu hoidettavalle, joilla ei ole omassa kodissaan turvallisia peseytymistiloja tai jotka eivät tarvitse peseytymiseen konkreettista apua, mutta tarvitsevat avustamista esimerkiksi pesu- ja saunatiloihin siirtymisessä, vaatteiden riisumisessa, pukeutumisessa tai hiustenlaitossa.

Ostettaessa tukipalveluja omaishoidon tuen vapaan palvelusetelillä, tukipalvelusetelituottaja – ja henkilöstö ei ole hoitovastuussa hoidettavasta. Tukipalvelutehtävien avulla tuetaan omaishoitajaa hoidettavan hoivan tehtävissä.

3. Omaishoitajalle hyvinvointipalveluna annettaviin kuntoutus- ja terapiapalveluihin, joita ovat hieronta, fysioterapia, lymfaterapia ja jalkahoito

Omaishoitajat voivat käyttää palveluseteliä seuraaviin hyvinvointipalveluina annettaviin kuntoutus – ja terapiapalveluihin, joita ovat jalkahoito, lymfaterapia, fysioterapia ja hieronta. Hoitajan hyvinvointiin kohdennettuja palvelusetelipalveluja ei voi käyttää hoidettavalle ja palvelut toteutetaan ilman lähetettä.

Omaishoitajan käyttäessä omaishoidon vapaan palveluseteliä hoitajan hyvinvointia tukeviin palveluihin, on tärkeää huomioida, että Siun sotella ei ole velvollisuutta järjestää hoidettavan hoitoa omaishoitajan palvelusetelipalvelun ajaksi.

5.3 OMAISHOITOA TUKEVAT PALVELUT

Omaishoitoa tukevia palveluja ovat esimerkiksi asumispalveluyksiköihin tai perhehoitoon myönnetyt lyhytaikaiset asumisen jaksot sekä hoidettavalle myönnettävät kotihoidon hoito- ja hoivapalvelut sekä tukipalvelut. Lisäksi omaishoitoa tukevia palveluja ovat asunnon muutostyöt, hoitotarvikkeet, kuljetuspalvelut, apuvälineet, monialainen kotikuntoutus sekä eri lakien mukaiset muut mahdolliset palvelut. Omaishoitoperhettä tukevat palvelut suunnitellaan yhdessä omaishoitoperheen kanssa ja ne kirjataan omaishoidon suunnitelmaan. Omaishoitoa tukevista ja hoidettavalle järjestettävistä palveluista peritään asiakasmaksua Pohjois-Karjalan Hyvinvointialueen vahvistamien taksojen mukaisesti: [Sosiaali- ja terveydenhuollon asiakasmaksut](#).

Omaishoitajalle järjestetään maksuttomana kahden vuoden välein tai tarvittaessa hyvinvointi- ja terveystarkastuksia, joissa suositellaan omaishoitajan käyvän. Hyvinvointi- ja terveystarkastusten tavoitteena on omaishoitajien hyvinvoinnin, terveyden ja toimintakyvyn arviointi, ylläpitäminen ja edistäminen sekä sairauksien ehkäiseminen ja tunnistaminen. Tarkastuksella tavoitellaan ongelmien ennakointia ja hoitamista mahdollisimman varhaisessa vaiheessa. Samalla omaishoitajaa tuetaan tekemään hänen omaa terveyttään ja hyvinvointiaan edistäviä valintoja.

Sosiaali- ja terveydenhuollon ammattilaisella on velvollisuus ohjata omaishoitaja hyvinvointi- ja terveystarkastukseen, mikäli omaishoitajalla ilmenee jaksamiseen tai omaishoitajana toimimiseen vaikuttavia asioita.

Muita omaishoitajaa tukevia palveluja ovat aikuisten ja ikäihmisten omaishoitajille suunnattu valmennus. Valmennuksen tavoitteena on tukea omaishoitajauutta. Lisäksi omaishoitajaa voi tukea myös mahdolliset kuntoutuspalvelut sekä kolmannen sektorin tuottamat palvelu- ja tukimuodot kuten vertaistuki, lomat, virkistys, koulutus ja sopeutumisvalmennus.

6 Omaishoidon tuen päättyminen

Omaishoidon tuen asiakkuus päättyy joko määräaikaisuuden perusteella, irtisanomiseen, sopimuksen purkamiseen tai palvelutarpeen muuttuessa tai päättyessä.

Omaishoitosopimuksen irtisanomisessa noudatetaan omaishoidon tuesta annetun lain 9 §:n säännöksiä. Siun sote voi irtisanoa omaishoitosopimuksen päättymään aikaisintaan irtisanomista seuraavan kahden kuukauden kuluttua.

Omaishoitaja voi irtisanoa omaishoitosopimuksen päättymään aikaisintaan irtisanomista seuraavan kuukauden kuluttua. Omaishoitosopimus on mahdollista purkaa välittömästi, jos sopimuksen jatkaminen vaarantaa hoidettavan tai omaishoitajan terveyden ja turvallisuuden. Omaishoitosopimus voidaan purkaa välittömästi, jos omaishoitaja sairastuu ja ei kykene kantamaan kokonaisvastuuta omaishoidettavasta. Jos hoidettava siirtyy ympärivuorokautiseen hoitoon, päättyy omaishoitosopimus ja tuen maksaminen heti. Yhteisölliseen asumiseen siirtyminen ei välttämättä pääty omaishoidon tukea. Tuen tarve ja omaishoitajan työn sitovuus arvioidaan muutostilanteissa.

Irtisanomisajasta riippumatta sopimus päättyy sen kuukauden lopussa, jonka aikana hoito hoidettavan terveydentilan muutosten takia käy tarpeettomaksi (hoidettavan menehtyessä maksetaan omaishoidon tukea kyseisen kuukauden loppuun saakka). Omaishoidontuki päättyy tällöin ilman erillistä irtisanomista.

Määräajaksi tehty sopimus lakkaa ilman irtisanomista määräajan päätyttyä.

Mikäli omaishoitopalkkiota haettaessa tai omaishoitosopimuksen voimassa ollessa on annettu virheellisiä tietoja, voidaan omaishoidon tuki lakkauttaa ja maksetut palkkiot periä takaisin.

7 Asiakirjahallinta

Tietojen käsittelyssä on toteutettava tietosuojaja- ja tietoturvasäädöksiä. Yksikössä tehdään asiakkaan tilanteen ja/tai hoivan kannalta riittävät ja asianmukaiset kirjaukset. Toimintayksikössä on arkistointisuunnitelma ja asiakirjahallintoa koskevat kirjalliset ohjeet, joista ilmenevät mm. ohjeet asiakas- ja potilasasiakirjojen laadinnasta, säilyttämisestä ja salassapidosta, kirjaamiseen liittyvät käytännöt ja menettelyohjeet, vastuut, tietojen luovutus, asiakirjojen säilytys ja hävittäminen. Rekisterinpitäjän tietosuojaselosteet ovat [EU:n yleisen tietosuojasetuksen 2016/679](#) mukaiset ja asiakkaiden nähtävillä Siun soten verkkosivuilla [henkilötietojen käsittely - siunsote.fi](#). Asiakirjahallinnon vastuista ja tehtävistä on sovittu ja vastuuhenkilö on nimetty.

Asiakasta koskevia tietoja ei luovuteta sivullisille ilman asiakkaan omakätisesti allekirjoittamaa nimenomaista suostumusta tai lainsäädöstä. Jos asiakas ei kykene ymmärtämään annettavan suostumuksen merkitystä, tietoja saa antaa hänen laillisen edustajansa suostumuksella. Suostumus tietojen luovuttamiseen pyydetään kirjallisena. Asiakkaalla on oikeus tarkastaa itseään koskevat sosiaalihuollon asiakasrekisteriin tallennetut tiedot, lisätietoja verkkosivuilla [asiakirjojen kopiot - siunsote.fi](#).